

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

VII. Vtrùm forma absolutionis possit proferri à pluribus Ministris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

meam, sed in communi desiderantur verba, vel nuntius, aut aliquid, quo significetur internus consensus contrahentium, in aliis vero Sacramentis, quae non nisi in praesentia conficiuntur, determinantur forma, quae eandem praesentiam significant, ut constat ex omnium illorum inductione.

156. Soter obiici factum S. Thomae Cantuariensis, quem refert Scotus in 4. d. 17. q. vnic. versus finem misisse ad Pontificem Romanum pro absolutione, quam historiam P. Suarez in praesenti disp. 9. sect. 3. n. 3. paulo aliter refert, quod scilicet in carcere detentus id fecerit, & n. 8. dicit, non esse authenticam, nec apud aliquem inueniri. Sed vera est, & certa, referturque ab omnibus scriptoribus in eius vita, ut constat ex Surio, & aliis; non tamen erat in carcere, nec petiit absolutionem Sacramentalem, sed à suspensione, qua ipsemet se punierat, suspendendo se à Missa celebranda, propter quandam conuiuentiam, qua bona fide, & ex bono fine Regi promiserat consensum in re, ex qua periculum poterat imminere Ecclesiasticae libertati. Absolutione vero summi Pontificis habita, celebrauit deinceps absque scrupulo.

157. Obiici etiam solet Cyprianus epist. 13. ubi per scripturam suam praecipit aliquibus in periculo existentibus pacem dare, quam ab eo per litteras petierat. Sed in primis Cyprianus ibi non dicit, poenitentes scripto petiisse absolutionem, aut confessos sua peccata (in quo aliqui Scholastici decepti sunt) sed Martyres scripsisse ad Cyprianum intercedentes pro iis, qui defecerant in fidei confessione, & rogantes eum, ut ipsos in communionem admitteret. Deinde ibi non est sermo de absolutione Sacramentali, sed de reconciliatione cum Ecclesia, à qua separati erant propter illam apostasiam: Vnde reconciliatio illa delegatur à Cypriano, Diacono, si Presbyter absit, quod fieri non posset in absolutione Sacramentali: & ideo illa vocatur ibi pax, quia nimirum eo tendebat, ut redirent in pacem cum Ecclesia, quae merito aduersus illos indignata fuerat. Denique nec illa absolutio quacumque sit, fiebat in absentia, sed committitur facultas Presbytero, aut Diacono, ut in casu necessitatis absoluat, & reconciliet huiusmodi homines, in praesentia tamen, & manu eis imposita. Vnde potius retorqueri potest argumentum, quod multo minus possit absolutio Sacramentalis dari omnino in absentia, cum nec illa reconciliatio fieret, nisi in praesentia.

158. Tertiò solet obiici ex c. Qualis 30. quæst. 5. ubi dicitur, poenitentiam adulteræ per scripturam recipiendam. Sed ibi in primis non agitur de absolutione danda in absentia. Deinde scriptura illa non erat confessio Sacramentalis, sed testimonium, ut certius constaret de respicientia illius & satisfactione scandalo fidelium: sicut etiam nunc Inquisitores non solent reconciliare haereticos, nisi in scriptis fateantur, & abiurent suam haeresim; quod totum (ut constat) non ordinatur ad forum Sacramentale, sed ad externum & iudiciale.

SECTIO VII.

Utrum forma absolutionis possit proferri à pluribus ministris?

159. Similis quaestio tractari solet de Baptismo à Theologis cum S. Thoma supra q. 67. art. 6. sed non est omnino eadem difficultas, ut ex dicendis constabit. Et in primis non est dubium, quod successiue possint plures Sacerdotes ab eisdem peccatis absolueri poenitentes, qui iterum, & iterum eadem peccata clauibus subiiciat. Neque etiam videtur

dubium, quod posset poenitens, si ita veller, diuidere peccata venialia, quae sola confiteretur, & vni Sacerdoti dare aliqua eorum pro materia absolutionis, & alteri alia atque ita facere, ut ministri etiam absoluerent partialiter, alter ab aliquibus, alter ab aliis peccatis, absolutione saltem directâ: vnde inchoata confessione cum vno posset interrumpere aliquantulum, dum alteri confiteretur de aliis, obtenta absolutione, redire ad primum, & perficere confessionem, & obtinere absolutionem; quia cum illa peccata non sint materia necessaria, non apparet, cur non possit illam diuidere, & partem subiicere huic Iudici, & partem illi. Quare consequenter posset uterque Sacerdos simul poenitentem absolueri, singuli directè à peccatis sibi manifestatis, & singuli confiterentur vnum Sacramentum poenitentiae distinctum constans ex partibus diuersis, ut constat. Imò in sententia eorum, qui dicunt posse aliquando superiorem ob iustam causam audire subditum solum de peccatis referuatis, & absolueri illum, ac mittere ad inferiorem, qui absoluat à non referuatis; consequenter debet concedi, quod interuenientibus eisdem causis, posset simul Praelatus, qui sola referuata audiuit, & inferior, qui audiuit alia, absolueri singuli directè ab iis, quae audiuit, & indirectè ab alij 5: non enim apparent maiora inconuenientia, sed fortasse minora, quam si successiue inferior post superiorem absolueret, eum in utroque casu dimidiatur absolutio directâ à mortalibus, & in secundo casu, licet dimidiatur, & diuidatur in ordine ad absoluentem, non tamen diuidetur, quoad tempus; sed absoluetur simul directè ab omnibus peccatis. Denique non apparet, cur non possit dari saltem ignorantia inuincibilis qua tam poenitens, quam Sacerdos putet, posse licitè dimidiari, & diuidi confessio mortalium: qua ignorantia posita posset poenitens confiteri aliqua mortalia vni confessa, & alia alteri, sicut diximus posse venialia, & absolui simul ab utroque, quae absolutio licita esset propter ignorantiam excusantem à peccato, atque etiam valida: quia quando ex iusta causa, ut obliuio, vel timore scandali, &c. poenitens non dicit omnia mortalia, sed aliqua, adhuc valida est absolutio; quae directè cadit super illa, sed indirectè supra alia. Difficilis ergo praesens potissimum est, quando eadem peccata confiteretur poenitens duobus, vel pluribus Sacerdotibus, an possit ab iis simul absolui.

Et in primis non videtur dubium, quod absolutio utriusque esset valida, si uterque simul perficeret prolationem formae, & poenitens esset dispositus, quia utraque esset forma prolata à legitimo ministro super materiam debitam, & non esset maior ratio, cur vna absolutio haberet effectum, quam altera. Dixi tamē, si poenitens esset dispositus, quia cum ille modus accipiendi absolutionem à duobus, & confitendi simul utrique sit contra Ecclesiae consuetudinem, multi quibus consentit Suarez in praesenti disp. 8. sect. 4. num. 4. putant esse illicitum, & posset ex hac parte deficere dispositio necessaria in poenitente. Aliquando tamen cessat hac ratio, ut si moribundo, qui confessionem petiit adueniat duo Sacerdotes, & uterque illum sensibus destitutum absoluat: vel si in naufragio, aut incendio aliquis multis Sacerdotibus praesentibus confiteatur, ut ab illis absoluator, vel denique si bona fide id faceret existimans ita licere in his enim, & similibus casibus locum potest habere hac quaestio, & nunc dicimus, utramque absolutionem concurrere ad gratiam sacramentalem, quia non est maior ratio de vna, quā de altera. Quod autē aliqui opponunt

nitentem voluisse confiteri utrique Sacerdoti, & subiici utriq; in hoc foro; nā si voluit vni soli confiteri, ab illo solo poterit validè absolui, supposito ergo, quod utrique voluit confiteri, confessio illa fuit moraliter duplex; quia idem est dicere *Confiteor vobis hoc peccatum*, ac dicere, *Confiteor tibi Petre, & confiteor etiam tibi Paule*; quo casu esset duplex confessio formaliter, & realiter. Sicut ergo illa forma, *Ego vos absolvo*, est virtualiter duplex, quia aequivaleret his: *Ego te absolvo Petre, & Ego te absolvo Paule*: sic confessio illa copulativa *Confiteor vobis*, erit duplex, & aequivaleret duabus confessionibus, quarum singulae fiant vni. Vnde duplex confessio cum duplici absolutione sibi correspondente debet constare duplex Sacramentum diuersum. Quamvis ergo de baptismo aliquis negaret, posse esse duplex Sacramentum, eo quod Baptismus non sit multiplicabilis & reiterabilis ex sua institutione; de Sacramento poenitentiae, quod multiplicabile, & reiterabile est, non debet id negari.

Vnde arguere possumus, & explicare magis conclusionem nostram: quia non videtur negandum, posse aliquem saltem si habeat solum venialia, aut mortalia, à quibus iam antea fuit absolutus, posse, inquam, confiteri seorsim duobus, faciendo cum illis confessionem generalem, eadem peccata dicendo hodie vni, & creas alteri, & postea finita confessione, accipere eadem die absolutionem ab utroque, manē ad vno, & vespere ab altero, & tunc futurum duplex Sacramentum diuersum: quod enim alteri etiam confiteatur, non impedit, quod huic etiam confiteri possit, & ab eodem absolui. Finge ergo, finita confessione, utrumque Sacerdotem repetiri in eodem loco; cur non posset poenitens ab utroque absolutionem petere ratione confessionis singulis factae; cur ergo non posset uterque simul singuli in solidum absolui, & diuersum Sacramentum conficere, sicut si successine absoluerent. Nam simultas, vel successio temporis per accidens videtur se habere: nec absolutio vnus affert potestatem ab altero, quia in hoc foro, etiam post vnus sententiam, potest alius indicare, & solus recursus ad ipsum facit, quod possit indicare, & absolui: cum ergo poenitens recurreret ad utrumque, uterque habet ius indicandi, & proferendi sententiam, perinde ac si ad ipsum solum poenitens recurrisset. Idem ergo erit, quando simul utrique confiteatur, quod enim seorsim illis confiteatur, vel vni coram altero: quod item aliis verbis vnique, vel eisdem utrique, dicendo, *recurso ad vos, confiteor vobis*, &c. parum videtur referre, si tamen animum habet ad quemlibet recurrendi independentem ab altero, & ad singulos in solidum, sicut si seorsim recurreret, & singulis confiteretur.

Vnde consequenter infero, in illo casu per utramque absolutionem conferti maiorem gratiam, quam per vnā solam: quia non est, cur vnū Sacramentum impediatur à suo effectu producendo propter consortium alterius Sacramenti: Quare sicut absolutiones illae, si non simul, sed successine praestantur, singulae darent effectum suum, & utraque conferret plus gratiae, quam vna sola: sic simul exhibitae dabunt eundem effectum, quem darent successine, quia verè exercentur duo iudicia, & proferuntur duae sententiae, quarum quilibet debet habere effectum diuersum.

Contra hoc vrgeri potest ex Sacramento Baptismi, in quo si aqua simul à duobus ministris effundatur, & forma ab utroque simul proferatur licet fiat duo Sacramenta materialiter, & physice, non tamen causantur plus gratiae, nec alium effectum, quā

Hoc ergo supposito, dubitari solet primò, an in praedicto casu essent duo Sacramenta, vel vnicum tantum, & quidem de Baptismo S. Thom. dicta q. 67. art. 6. quem alij multi sequuntur, dicit, esse vnicum Sacramentum, si conferretur à duobus simul, quod late probat Vasquez 2. tom. in 3. p. disp. 148. c. 2. Eius autem fundamentum est, quia Sacramentum, cum sit in genere signi, dicit pro formali significatione: ergo quoties vna, & eadem est significatio, non erit duplex, sed vnicum signum: ac per consequens illa duplex ablutio, & prolatio formae, cum habeat eandem significationem, non facient duo Sacramenta sed vnum.

Hoc tamen argumentum non videtur efficax. Primò quia concreta accidentalia non petunt pluralitatem formae ut multiplicentur; nam duo subiecta cum eadē albedine essent duo alba: ergo duo subiecta cum eadem significatione erunt duo signa. Secundo, quia neque esset eadem omnino significatio; nam licet gratia significata esset eadem, & character significatus esset idem: Verba tamen non solum significant gratiam, & characterem, sed significant, quod causantur per talem ministrum. Ideo enim persona ministri debet aliquo modo significari; ergo non est eadem omnino significatio utriusque formae, atque adeo non erit vnicum, sed duplex signum.

P. Suarez dicta q. 67. disp. 2. sect. 1. dicit, id esse intelligendum moraliter, & formaliter, quod scilicet esset vnus Baptismus moraliter, & quoad effectum, quia vnicum haberet effectum: re tamen vera fore duo Sacramenta physice, & materialiter, quia vna ablutio, & vna forma constaret vnicum Sacramentum: ergo duplex materia, & duplex forma conficeret duo Sacramenta, quorum quodlibet esset signum sufficiens gratiae sanctificantis, in quo sensu idem Suarez in praesenti dict. disp. 8. dicit, in nostro casu non futurum multiplex, sed vnicum Sacramentum poenitentiae, scilicet moraliter, & formaliter, prout dixerat de Baptismo tomo praecedenti. Alij dicunt, re vera fore duo Sacramenta Baptismi, quos refert, & sequitur Coninch dicta q. 67. art. 6. dub. 1. m. 40.

Ego existimo, quidquid de Baptismo dicatur, in nostro tamen casu posse esse aliquando duo Sacramenta poenitentiae: cum enim hoc Sacramentum sit iudicium quoddam, constans ex suis partibus, & sit ex sua institutione multiplicabile super eisdem peccatis: non apparet, cur non possit multiplicari in nostro casu, in quo index est diuersus, & sententia diuersa; quod enim posset opponi de unitate confessionis, & doloris, quae est materia proxima non obstat, quia infra disp. seq. videbimus, eundem numero dolorem non retrahentem, & moraliter perseverantem posse deservire ad plures absolutiones, & ad plura Sacramenta poenitentiae. Confessio autem in nostro casu, licet physice, & materialiter videatur esse vna: moraliter tamen, & virtualiter potest esse duplex: suppono enim, poe-

P. Ioan. de Lugo de Poenitentia.

si vnus solus minister baptizaret: Ergo idem de Sacramento pœnitentiæ dicendum esset.

167.

Respondetur, negando consequentiam, ratio autem desumitur ex diuersa institutione: vtriusque Sacramenti, nam baptizatus (& idem est de confirmatione, ordine, & extrema vñctione) ex sua institutione ordinatur ad quendam finem determinatum, scilicet ad generationem spiritualem hominis, & characterem, sicut Confirmatio ad designandum militem Christianum, Ordo ad ministrum Ecclesiæ constituendum, & extrema Vñctio ad corroborandum, in ultimo agone, &c. & ideo non sunt reiterabilia (quod intelligitur etiam de extrema vñctione intra eandem infirmitatem) quia non ordinantur ad augmentum sui effectus, sed ad ponendum illum effectum semel, quo effectu semel posito, non deseruit amplius illud Sacramentum ad iterum ponendum, vel augendum. At verò Sacramentum pœnitentiæ ex sua institutione habet, posse reiterari supra eisdem peccatis, quia non alligatur ad semel ponendum suum effectum, sed ordinatur etiam ad iterum, & iterum eum ponendum, & augendum, hoc est ad remittenda pluries illa peccata, & ad reconciliandum magis, & magis hominem cum Deo offenso. Ex hac autem differentia oritur, vt semel applicatus duplex baptizatus non plus operetur, quam vnus, quia singuli tendunt indiuisibiliter ad eundem effectum; duplex verò Sacramentum pœnitentiæ confert maiorem effectum, quam vnus, quia non tendunt ad eundem effectum indiuisibiliter, sed cum tractu successiuo, hoc est ad iterum, & iterum illum magis, & magis ponendum. Quod declarare possumus exemplo vulgari ex modo, quo summus Pontifex solet aliquam gratiam, vel indulgentiam concedere. Aliquando enim eam concedere vult solum semel, & tunc quantumcumque multiplicetur titulus, non multiplicatur, nec augetur gratia, quæ conceditur, v. g. conceditur accipienti Bullam Cruciata, vt possit semel in vita, & semel in articulo mortis lucrari Indulgentiam plenariam, vel absolui a refectionis, &c. Vnde si aliquis simul accipiat plures bullas, non lucrabitur bis indulgentiam illam, nec poterit bis absolui ab eiusmodi refectionis (nisi specialiter concedatur secunda facultas accipienti secundam bullam,) quia Pontifex ex vi illius concessionis non vult, nisi semel poni eiusmodi effectum. Aliquando verò concedit cum tractu successiuo, v. g. habenti talem imaginem benedictam, & audienti Missam concedit toties, quoties pro singulis Missis quadraginta annos Indulgentiæ, vel indulgentiam plenariam. Vnde si aliquis simul audiret duas Missas in duobus Altaribus, duplicatam lucraretur portionem, sicut si eas audiret successiuè. Vides differentiam ortam ex diuerso modo institutionis, & confessionis. In priori casu homo non plus lucraretur, sed pluribus titulis idem; quia omnes, & singuli tituli tendunt ad eundem effectum semel ponendum: in posteriori casu tituli plures afferrent plus emolumentum, quia non tenderent ad idem indiuisibiliter, sed cum facultate repetendi, & augendi effectum. Sic Christus in Baptismo, confirmatione, &c. concessit facultatem acquitendi semel tantum talem, vel talem effectum; quare si multiplicetur Sacramentum, habebitur quidem idem effectus pluribus titulis non plus. In Sacramento autem pœnitentiæ dedit facultatem consequendi talem Indulgentiam, vel effectum toties quoties: quare sicut plura Sacramenta successiuè suscepta, non solum afferunt plures titulos, sed plus de effectu, sicut etiam quando simul applicarentur, quia non

168.

169.

ordinantur ad idem indiuisibiliter, sed indiuisibiliter hoc est, ad plures, & pluries obtinendam Indulgentiam maiorem, & maiorem. Quod idem dicendum esset in matrimonio, si Deus dispensaret cum aliquo, vt plures vxores acciperet. Tunc enim reciperet simul multa Sacramenta, & maiorem gratiam, si simul duas, vel plures acciperet vxores. Obseruat tamen bene Maior, & alij apud Vasquez, *ubi supra, c. 2.* in illo casu non dici propriè, quod homo sit bis Baptizatus; sed semel duplici Baptismate, quia *bis baptizari* significat successiuè vnus Baptizatus post aliam; sic in nostro casu non diceretur homo bis absoluitus, sed semel duplici absolutione: sicut quando eadem hostia consecratur à multis sacerdotibus cū Episcopo, non dicitur bis, aut pluries consecrata, sed semel per plures formas consecrationis.

Dixi tamen in conclusione, posse esse aliquando duo Sacramenta Pœnitentiæ, per duplicem absolutionem simul collatam, quia non semper erunt duo, nec dabunt maiorem gratiam. Nam si moribundus confessionem petat, & ipso tam sensibus deficiente, superueniant duo sacerdotes, & recognita vterque eum simul absoluit, non fient duo Sacramenta simpliciter, nec maior gratia conferetur, quia si vnus solus absoluit, Alioquin si singuli absoluitio facit vnum Sacramentum diuersum, confert distinctum effectum; consequens videtur, quod si secundus Sacerdos adueniret post absolutionem à primo collatam, posset ipse validè, & licitè iterum absolvere, & resultaret aliud Sacramentum, & conferretur alius nouus effectus, & deinde quoties superuenirent Sacerdotes posset successiuè id ipsum facere, & multiplicare absolutionem, & augere gratiam morientis. Consequens autem videtur absurdum, & contra praxim Ecclesiæ nemo enim audet iterum absolvere, quem scit ab alio absolutum sine noua cōfessione, aut sine noua petitione absolutionis saltem per nuntium, aut signum aliquod à moribundo exhibitum, quæ ceteri praxis in maximum animarum detrimentum esset: si licet & validè posset pluries absolui infirmus cum iterata absolutione prodesse posset, & ad maiorem securitatem, & ad maius gratiæ incrementum.

Sequela autem illa probatur ex supradictis: quia si singuli Sacerdotes conficiunt diuersum Sacramentum; oporteret, quod vnicuique absolutioni corresponderet sua confessio virtualiter distincta, quia infirmus voluisset huic etiam confiteri, vt absolutionem ab eo etiam distinctam petisset; sicut supra dicebamus esse multiplicem virtualiter confessionem, quando aliquis pluribus simul confitebatur dicendo, confiteor vobis, &c. si autem in hoc etiam casu esset illa multiplex confessio virtualiter, & ideo quilibet Sacerdos haberet ius proferendi sententiā absolutionis, quia ad ipsum etiam reuocaret infirmus, & eius sententiam petierat, consequens est, vt etiam post datam absolutionem à primo sacerdote, posset secundus superueniens proferre absolutionem propter confessionem ad ipsum etiam ordinatam, sicut supra dicebamus de illo, qui duobus sacerdotibus seorsim confitebatur, & ab illis etiam successiuè potest absolui, quia ibi est duplex iudicium; & ideo sententiā vnus Iudicis non impedit alterum Iudicem à proferenda sententiā. Cū ergo in nostro casu secundus sacerdos superueniens non possit secundam absolutionem proferre, fatendum est, non præcessisse duplicem confessionem virtualiter distinctam, nec inchoatum fuisse duplex iudicium, sed vnicum, argue adeo per vnicam sententiā fuisse omnino terminatum.

Tota ergo ratio, quare aliquando fiant duo Sa-

cramenta

Ratio
quod
sunt
duo
Sacra-
menta
per
duplex
absolutionem
quodque
vnum.

173

174

175

cramenta per duplicem absolutionem, aliquando vñ solum, reduci debet ad pluralitatem, vel vnitatem iudicii: aliquando enim sunt duo iudicia, aliquando vñ solum terminatum per sententiam simul duorum iudicium. Quod autem sit duplex, vel vñ iudicium, pendet ex pluralitate, vel vnitatem confessionis; quia vñs processus, & vna accusatio inchoat vñ solum iudicium, sicut duplex processus coram diuersis iudicibus inchoat duo iudicia. Quando ergo penitens ita confitetur duobus, vt intendat ad alios, tanquam ad duos iudices diuisibiliter recurrere; vt à singulis seorsim absolutionem obtineat, quam quilibet tribuat independentem ab altero: tunc interuenit duplex iudicium, & duplex processus, & quilibet ex iudiciis habet ius terminandi iudicium coram se propositum per suam sententiam independentem à sententia alterius, quia hoc iudicium sacramentale reiterabile, & multiplicabile est ex Christi institutione, vt diximus. Quando verò penitens ita confiteretur multis, vt non intenderet inchoare plura iudicia, nec plures processus, sed vñ terminandum à quolibet illorum iudicium, vno vel altero: Tunc per plures absolutiones non fierent plura sacramenta, nec vñs Sacerdos posset absolvere post absolutionem datam ab alio; quia iam esset terminatum totum illud iudicium, & sententia prolata à legitimo Iudice, nec posset noua sententia proferri, interueniente alio processu, & alia accusatione. Totum ergo pendet ex intentione penitentis, quæ ex diuersis coniecturis & circumstantiis cognosci potest, qualis sit. Quando enim confiteretur duobus, singulis seorsim, vt à singulis seorsim absolveretur: non esset dubium, quod intenderet inchoare duo iudicia diuersa, & ab vnoquoque posset absolui independentem ab altero, vel successiuè, vel simul, & fierent duo sacramenta diuersa iuxta supradicta. Quod idem esset, quando pluribus simul confiteretur, dicendo se velle ab illis omnibus absolutionem obtinere, per hoc enim satis manifestaret, se ad omnes recurrere, vt ad Iudices; & velle singulis dare ius proferendi sententiam non obstante sententia iam ab alijs prolata: & contra verò quando aliquis in incendio, vel naufragio publicè confitetur coram pluribus sacerdotibus, volens absolutionem sacramentalem, non censetur formare plura iudicia, & processus, sed vñicam per vñicam accusationem, & confessionem, per quam vult absolutionem ab aliquo illorum, qui possunt absolvere: nec vñlo modo vult; aut explicat, se velle causam coram alijs prosequi post absolutionem ab vno obtentam: solum enim petit vñam absolutionem quare ea semel prolata, non poterunt alij licite, aut valide absolvere absque noua absolutionis petitione. Quod idem dicendum est de moribundo petente confessionem, & absolutionem ante aduentum sacerdotis: non enim petit pluries absolui, sed semel, compatendo eo modo, quo potest, in foro Ecclesiæ ad prosequendam causam, & implorando sententiam Ecclesiæ per aliquem legitimum iudicem. Denique cum modus ille consistendi pluribus, & petendi ab omnibus absolui collectiuè, insolitus sit, non presumitur facile eiusmodi intentio in penitente, sed solum quod petat vñam terminationem causæ, & semel absolui, quia nō vult instituire plura iudicia, sed vñ secundum consuetudinem Ecclesiæ morè.

Dices ergo si moribundo se sibi destituto, qui prius confessionem petijt, superueniant duo Sacerdotes, & vterque simul absoluat; & perficiat verba formæ, neuter validè absoluit, quia non est maior ratio de vno, quam de altero: & penitens non

P. Ioan. de Lugo, de Penitent.

petit duas absolutiones sed vñicam, ergo non potest vtraque validè conferri.

Respondetur, vtrumque validè absolvere, quia penitens, licet non petierit pluries absolui, sed semel, voluit tamè absolui semel, siue ab vñ siue à pluribus semel absoluentibus: ipse enim solo, proposuit causam, & instituit iudicium eo modo, quo potuit: per illam autem petitionem absolutionis, singuli Sacerdotes acquiescunt ius, vt indicarent, & proferrent sententiam; dummodo non essent ab alio prauenti. Cum ergo vterque Sacerdos sit Iudex legitimus, & neuter ab altero sit prauentus, vterque potest validè indicare, cum non inueniat causam terminatam, sed pendente, vtraque absolutio erit valida, non tamen erit duplex sacramentum; quia non est duplex iudicium, sed idem terminatum simul per sententiam duorum iudicum: sicut hostia consecrata à duobus simul sacerdotibus, non esset duplex sacramentum simpliciter, sed vñum sacramentum constitutum per duplicem formam, physicè & materialiter, non formaliter, aut moraliter, vt supra explicatum est.

Secundò principaliter dubitari solet in prædicto casu, quando duo simul absolunt: possunt singuli dicere: nos te absoluiimus à peccatis tuis; & an tunc valida esset forma P. Suarez 3. tom. dista. disp. 23. n. 13. sect. 3. affirmat fore validam, si sensus non sit, vtrumque concurrere, vt causam partialem; sed solum significet, vtrumque causare illum effectum, sicut verū est dicere, nos consecraui hanc hostiam: quando duo simul pronuntiant verba consecrationis. P. Valquez in præsent. quest. 91. art. 4. dub. 1. n. 8. negat, fore validam formam, quod latius docuerat tom. 2. de forma baptismi disp. 148. c. 5. ibi tamen de forma absolutionis videtur dubitare; consentit Pater Coninch quest. 67. art. 6. dub. 1. n. 413. & fauet S. Thom. illo art. 6. & mihi etiam magis placet. Rationes multe afferuntur, quas hæc refert, & refellit Valquez dicto c. 5. quibus omisiss, possumus hoc sic explicare: quia per illa verba, nos te absoluiimus: potest quilibet velle significare, vel voluntatem absoluenti solum partialiter cum altero, vel voluntatem absoluenti totaliter, quantum potest ex parte suâ; in neutro autem sensu videtur valida illa forma; ergo Minor, quoad primū sensum in quo eam intellexit S. Thom. loquens de Baptismo, videtur ab omnibus recepta & probari potest; quia in eo sensu non significaret voluntas absoluenti, sed conditionatam; nam qui potens absolvere totaliter, nō vult absolvere solum; sed partialiter solum, & cum alio; eo ipso videtur velle solum absolvere sub conditione, si alius etiam partialiter absoluat: quare si ille alius nōdū protulit formam integrā, cum nōdū conditio subsistat, verba illa non habebunt effectū; nec possunt postea illum habere, quia non potest manere suspensa efficacia verborum, nec possunt proferri sub conditione de futuro, vt dixi sect. 5. si verò ille alius iā protulit formam integrā, & conditio posita est, redit eadē difficultas; nā si ille prior perfecit verba, iam posuit effectum, & ita nihil restat ponendum, quia iam sacramentum est perfectum, vel certè, si ille prior non posuit effectum, quia solum intendebat concurrere partialiter, nec modò ponetur, quia verba prioris non possunt nunc operari, postquam transacta sunt, & verba posterioris sola nō sufficiunt, quia non vult concurrere totaliter, sed solum partialiter: solui ergo possent deferuire in casu metaphysico, quando vterque proferret vltimam syllabam omnino da similitate mathematica. Non est autem credibile, quod Christus dederit suis ministris hanc potestatem concurrenti, & vtendi forma quæ significa-

176.
An possent
dicere Nos
te absolui-
mus.

S 2 ref

177.

ret solam concursum partialem, quæ potestas solum posset deferre ad casum quendam metaphysicum, & aliunde non erat utilis, nec connexionem habebat cum potestate, quam dabat absolventi per modum causæ totalis. Fateor enim de facto ex potestate, quam Christus dedit consecrandi, vel absolventi, sequi, quod possint aliquando duo simul concurrere ad faciendum Sacramentum, si uterque proferat debitam formam, & simul perficiat prolationem illius; quia hæc potestas includitur in potestate, quam habent consecrandi, vel absolventi seorsim: non potest enim impediri effectus ex eo, quod operentur duæ causæ, quarum singulæ possunt operari. At verò potestas operandi per formam specialem, quæ significet voluntatem concurrendi solum partialiter non includitur in potestate operandi per formam quæ id non significet; potuit enim dari una potestas sine alia, nec una forma æquivaleret alteri; aliud quippe est dicere: ego volo totaliter te absolvere: aliud verò: ego non solus, nec totaliter, sed partialiter cum alio volo te absolvere. Aliunde verò, ut dixi, hæc secunda potestas operandi per talem formam inutilis, imò & noxia esset: vix enim unquam in casu metaphysico valide proferretur; licet verò nunquam; quia sine causa exponeretur uterque minister evidenti periculo faciendi irritum Sacramentum, cum nunquam posset esse validum, nisi quando uterque simul proferret ultimam syllabam, quod fortè nunquam eveniret. Possunt quidem de facto plures Sacerdotes concurrere ad consecrandam eandem hostiam, sed hoc non nisi ex gravi causa, & absque periculo vitio irritandi Sacramentum: quia proferunt singuli formam sufficientem, & quicunque prior perficiet formam, valide consecrabit. At verò si forma solum significaret concursum partialem, neuter valide abolveret, nisi uterque simul proferret ultimam syllabam. Quod certius adhuc periculum esset, & necessitas omnimodo, si tres, quatuor, vel plures simul proferrent illa verba. Unde confirmatur argumentum propositum; quia si Christus dedisset potestatem significandi per formam, concursum partialem cum alio, dedisset etiam potestatem significandi concursum partialem cum duobus, & cum tribus, & cum pluribus, quod quidem magis absurdum esset, cum esset potestas ad actum omnino impossibilem, quod scilicet centum homines simulate mathematica proferrent ultimam syllabam. Hoc autem totum fieret absque ulla necessitate, aut causa, cum possent singuli uti forma consueta non significante concursum partialem, sed totalem, quantum ex parte singulorum; non est ergo credibile Christum dedisse talem potestatem, qua sine peccato uti non possemus, & quæ in potestate absolventi per formam solitam nullo modo includitur.

179.

Dices: imò videtur includi: quia Christus de facto instituit hoc sacramentum per modum iudicij, & sacerdotes constituit Iudices in hoc Tribunali: alij autem Iudices humani eo ipso, quod possint singuli indicare, & condemnare, vel absolvere seorsim ab alijs, possunt multo magis, si velint convenire duo, vel plures ad eandem sententiam proferendam, & dicere: nos te absolvimus: vel nos te condemnamus. Similiter si duo, vel tres executores Testamenti habeant à restatore facultatem, ut singuli seorsim possint aliqua exequi; poterunt à fortiori omnes simul, & significare hanc suam voluntatem concurrendi solum partialiter, & cum alijs per verbum commune: nos vendimus, nos emimus, donamus, &c. Ergo eo ipso, quod Christus dedit Apostolis potestatem, ut singuli iudicarent, abolverent, &c. videtur de-

disse potestatem ut idem facerent cum alijs & significarent concursum causæ partialis.

Respondetur, negando consequentiam, quæ non potest fieri à iudicibus, & ministris humanis ad indices, & Ministros huius Sacramenti. Ratio autem defumitur ex dictis: quia indices, aut Ministri humani non accipiunt suam potestatem aliquatam ad operandum per tales voces, quæ sint verba formalia, & non solum virtualia: imò possunt operari per Scripturam, per votum, per verba virtualiter solum, & non realiter permanentia, quare non est periculum irritandi actum, licet utantur verbis significantibus concursum solum partialem; quia licet unus absolvat prior verba, possunt postea verba illa, propter virtualiter permanentiam, dum non revocantur operari, quando alij proferunt verba. In iudicio autem Sacramentali indices accipiunt potestatem aliquatam ad hoc, ut non nisi per vocem, & verba realiter solum, & physice existentia operentur: qua institutione, & aligazione non erat utilis, nec licitus modus ille significandi voluntatem concurrendi solum partialiter, ut vidimus, quare non potest argui hæc potestas in Sacerdote, ex eo quod indices alij, & ministri in negotiis humanis illam habeant.

Nunc probemus secundam partem illius minoris supra posite, quod scilicet verba illa, nos te absolvimus, non possunt esse valida, si significare velint proferens concursum totalem, & non partialem ex parte sua, quia nimirum verba illa, iuxta communem hominum sensum, non sunt apta ad illud significandum, nisi amplius explicemus. Quotiescunque enim dico me cum alijs hoc, vel illud facere, saltem si sermo sit de actione iudiciali, & forensi, non significo me in solidum, & independentem ab alijs id facere, etiam si alias possem ego solus id facere, v. g. si dicas, *Ego & Petrus emimus te hanc domum*, non significas te solum velle eam emere, sed nolente Petro, sed potius significas consensum ex parte tua ad emendum simul cum Petro: unde Petro non consentiente, ad nihil teneris, nec aliam voluntatem per eiusmodi verba significasti. Eodem modo si duo tutores, vel testamenti executores, quorum singuli possent donare, vel condonare nomine pupilli, vel defuncti; donent, vel condonent simul per verba communia: *Nos Petrus & Ioannes donamus, vel condonamus tibi*, eo ipso singuli significat concursum partialem, atque adeo non consentiente, vel subscribente Ioanne, etiam si Petrus protulisset verba, vel subscripisset scripturæ actus non subsisteret; quia nimirum verba illa, ut dixi, iuxta communem sensum significant solum voluntatem concurrendi partialiter, & dependentem à consensu, & consensu alterius.

Similiter ergo Sacerdos, licet solus posset absolvere, id tamen non significat, dum solus dicit: *nos absolvimus*: atque adeo ex vi illorum verborum non significavit absolute, & sufficienter, se absolvere in solidum, & independentem ab alio. Fateor ergo validam fore formam, si diceret: *Ego & Petrus te absolvimus singuli in solidum*: quia iam significaret sufficienter voluntatem absolventi in solidum: perinde ac si diceret: *Ego te absolvo, & Petrus etiam te absolvit*: quæ verba per priorem partem operarentur, posterior verò non esset præctica, sed speculativa: illa tamen verba, *nos te absolvimus*, iuxta communem hominum sensum significant conjunctionem, & dependentiam ad invicem in operando effectum, saltem quando sermo est de actionibus forensibus.

Contra hanc doctrinam solet opponi argumentum ex matrimonio: quia si Deus dispensaret, ut aliquis

aliquis plures uxores simul acciperet, ille posset dicere, *ego vos in uxores accipio*: & illas omnes posset respondere, *Nos te accipimus in uxorem*: quæ verba sufficerent ad Matrimonium validum, & essent forma à pluribus ministris prolata significantibus concursum totalem singularem ad vnum Matrimonium validum: ergo illæ etiam voces, *Nos te absolui*mus: possunt significare concursum, & voluntatem singulorum absoluendi totaliter.

184. Omnis vultis solutionibus, quæ videri possunt apud Coninch. loco citato num. 49. Respondetur, negando consequentiam, quia in Matrimonio ex subiecta materia voces illæ non possunt significare concursum partialem, sed solum totalem ad vnum matrimonium cum proferente illas: quia ad Matrimonium cum aliis feminis, non potest hæc vltimo modo concurrere, nec ad Matrimonium cum ipsa possunt aliæ concurrere etiam partialiter: debent ergo significare singulæ prædicte per illas voces concursum suum, & consensum ad suum coniugium, speculatiue consensum aliarum ad sua. Sic etiam quando Petrus haberet duos creditores, quibus res diuersas singulis deberet, & peteret ab utroque remissionem. Si illi respondeant, *Nos tibi condonamus*: singuli significant totalem condonationem sui debiti independentem à voluntate alterius, quia neuter potest concurrere ad condonationem debiti alieni. Quando tamē debitum esset commune, non significarent singuli per illas voces voluntatem condonandi independentem ab altero socio. Hoc autem ferè modo se habet res in casu nostro, in quo debitum est idem, & quod ab utroque potest condonari: & ideo dixi, in hac materia, & in his circumstantiis voces illas non significare voluntatem condonandi in solidum independentem ab alio, vel certè dubius erit, & nimis incertus valor illius formæ.

185. Dubitari potest tertio, an valide absolueret, qui diceret, *ego te absoluo*: cum animo non absoluendi, nisi partialiter, hoc est, simul cum alio, qui eodem modo absoluit.

Respondetur ex supradictis non videri validam eam absolutionem, si solum velit absolvere partialiter: eadem enim videtur esse ratio, ne dederit Christus potestatem absoluendi partialiter, & ne dederit potestatem vtendi formam, quæ significet voluntatem absoluendi principaliter, cum eadem inconuenientia ex utraque potestate sequatur, nec fuerit necessariò connexa illa potestas cum potestate absoluendi totaliter, quam dedit: ergo sicut diximus non posse valide proferri formam significantem solum voluntatem absoluendi partialiter, sic oportet negare posse valide absolui per formam etiam bonam cum intentione absoluendi solum partialiter.

186. Dixi, si solum velit absolvere partialiter: quia alio modo posset excogitari, quod Sacerdos dicat, *ego te absoluo*, &c. cum intentione absoluendi in solidum, & vtendi tota sua potestate, sed sub conditione, si ille alius Sacerdos simul absoluat. In quo casu maior est difficultas: quia intentio conditionata sub conditione de presenti sufficit ad valorem Sacramenti: si ergo vult absolvere, si ille alius absoluit, posita conditione valide absoluet.

187. Oportet tamen advertere illam conditionem dupliciter posse adhiberi, primò si dicat, *ego intendo absolvere, si aliquis alius simul absoluet*: Tunc autem si ille alius socius habeat intentionem absoluendi absolutam, & perficiant simul formam, uterque absoluit valide, quia conditio, sub qua secundus absoluit, posita est alio absolute absolvente. Si verò socius etiam habeat similem intentionem solum conditionatam absoluendi, si alius

P. Ioan. de Lugo, de Penitent.

simul absoluat, neuter videtur absolvere: quia daretur mutua prioritas: ad hoc enim, vt Petrus absoluat, deberet præuideri Ioannes absolvens: & rursus, vt Ioannes absoluat, deberet præuideri Petrus absolvens, quia conditionalis non transit in absolutam, nisi posita conditione: neuter ergo valide absoluit, quia neutrius absolutio supponi potest ad purificandam conditionem.

188. Secundò posset esse sensus conditionis, *volo absolvere, si alius velit absolvere*. Tunc autem distinguendum est: quia si solum dicat, *si aliquis velit absolvere, vel conditionata absolvere*: tunc utriusque absolutio valida erit: quia antequam transeant in absolutam supponere possunt voluntatem alterius conditionatam absque mutua prioritate; nam voluntas conditionata utriusque simul est, quælibet verò vt conditionata præcedit voluntatem alterius, vt absolutam; & utriusque voluntas absoluta erit etiam simul. Si verò sensus esset, *volo absolvere, si alius simul velit absolute absolvere*: Tunc si uterque ita velit, neuter valide absoluit; quia neutrius voluntas, vt absoluta potest præuideri ad purificandam conditionem alterius absque mutua prioritate.

189. Dices, in nullo sensu ex dictis videri validam illam formam: quia qui non vult absolvere, nisi alio absolvente, vel volente absolvere; eo ipso non vult absolvere, nisi partialiter: velle enim operari cum alio, & non aliter, est velle operari solum partialiter: diximus autem voluntatem absoluendi solum partialiter non esse validam; ergo neque erit valida voluntas absoluendi solum sub conditione, si alius simul absoluat.

Propter hoc argumentum dubitari posset de valore illius intentionis absoluendi solum sub conditione, si alius simul absoluat, vel si alius simul ponat aliquid necessariò afferens absolutionem. Aliud enim esset, si conditio non esset talis, v. g. *volo absolvere, si alius simul perficiat verba absolutionis*: possent enim peni verba absolutionis ab alio absque intentione, vel absque iurisdictione necessaria ad valorem. Vnde volens absolvere sub ea conditione, non videtur velle absolvere solum partialiter, & cum alio, sed etiam solus.

190. Adhuc tamen ad argumentum respondere possumus, etiam si conditio sit absolutio absoluta alterius, posse esse validam intentionem absoluendi sub ea conditione, quando non esset mutua prioritas, vt explicuimus. Nam licet ille ex vi talis intentionis non possit absolvere solus, sed simul cum alio: habet tamen voluntatem vtendi tota sua potestate, & auctoritate ad dimittenda peccata, quantum potest posita illa conditione, ille autem, qui solum vult absolvere partialiter, non vult vt tota sua potestate, sed potius vult attemperare suam efficaciam, & non facere, quantum potest. Vnde ille prior valide absoluet, quia licet solum velit sub conditione; vult tamen idem, ad quod accepit potestatem: eo autem ipso, quod accepit potestatem ad illud absolute volendum, videtur à fortiori posse illud idem sub conditione presenti, vel præterita velle; quia voluntas sub conditione, posita conditione, æquivaler voluntati absolute. At verò iste posterior, qui solum vult partialiter concurrere, non vult absolvere in solidum, & plenè sed partialiter ad quod diximus non accepisse potestatem, quia non expediebat, nec includebatur in potestate, quam de facto accepit. Sed hæc omnia ad vsum parum referunt; neque enim possunt moraliter in praxi occurrere.

191. Simile autem ferè est id, quod quartò dubitari solet: an valide absoluant duo Petrus, & Paulus, qui

S 3 simul

mal absoluit cum intentione absoluenti, si alter non absoluit. Et quidem si sensus esset, si alter prius non absoluit, uterque validè absolueret, quia neuter prius absoluit. Si autem sensus sit, si alter tunc non absoluit, neuter validè absoluit; quia vel deberet uterque, vel neuter absolvere, cum non sit maior ratio de vno, quam de altero. Uterque autem non potest, quia tunc cōditio nō poneretur; neuter enim vult absolvere, nisi altero non absolvente. Si ergo alter absoluit, alter nō vult absolvere; neuter ergo habet intentionem absoluenti, quia voluntas illa non potest transire in absolutam, nisi destruat se ipsam: non potest enim transire in absolutam, nisi alter non absoluat. Si autem Petrus non absoluit ob imperfectam illam voluntatem, quam habet, eo ipso Paulus non absoluit, cum habeat æquè imperfectam voluntatem, atque adeo Petrus absoluit, qui supponebatur non absolvere. Neuter itaque absoluit, quia voluntas illa intelligi debet absoluenti modo possibili, si alter non absoluit: ille autem modus esset impossibilis, cum afferret duo contradiçtória.

DISPUTATIO XIV.

De contritione, quæ est prima pars materialis in Sacramento Pœnitentiæ.

- SECT. I. *Utrum, & quomodo contritio sit pars Sacramenti Pœnitentiæ?*
 SECT. II. *Utrum ad valorem Sacramenti requiratur, quod dolor precedat confessionem?*
 SECT. III. *Utrum ad singulas confessiones requiratur novus actus doloris?*
 SECT. IV. *Quomodo actus doloris referri debeat à poenitente ad sacramentum Pœnitentiæ?*
 SECT. V. *Utrum requiratur propositum non peccandi ad Sacramentum poenitentiæ?*
 SECT. VI. *Utrum possit dari Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe ex defectu doloris?*
 SECT. VII. *Respondetur ad alia argumenta contra nostram sententiam.*
 SECT. VIII. *De dolore requisito in confessione de venialibus.*
 SECT. IX. *De proposito requisito ad confessionem venialium.*
 SECT. X. *An, & quomodo neganda sit absolutio ob defectum propositi?*

POST QUAM diximus de forma Sacramenti poenitentiæ, sequitur, ut agamus de eius materia: Diximus autem, materiam proximam poenitentiæ habere tres partes, scilicet contritionem, confessionem, & satisfactionem, de quibus nunc suo ordine agendum est, & primò de contritione, seu dolore requisito: ad quod dicendum esset hoc loco de differentia contritionis perfectæ ab imperfecta, quæ appellatur attritio. De hoc tamen dixi latè supra disputatio. 5. Vbi explicni obiectum formale utriusque, & quomodo contritio perfecta extra Sacramentum afferat semper, & infallibiliter secum gratiam iustificantem; item attritionem supernaturalem sufficere cum Sacramento poenitentiæ ad iustificatio-

nem quomodo utraque includat virtualiter propositum non peccandi: qualis intentio, vel extensio requiratur in illis, qualiter contritio ipsa continueatur virtualiter in actu dilectionis Dei super omnia, & quomodo hic sufficiat etiam abique dolore formali, & alia eiusmodi, quæ omnia nunc supponenda sunt, ut agamus de his quæ proprie spectant ad Sacramentum, quatenus Sacramentum est.

SECTIO I.

Utrum, & quomodo contritio sit pars Sacramenti Pœnitentiæ?

LOQUIMUR semper de contritione, propterea quod scindit ab attritione, & à contritione perfecta: utramque enim supponimus sufficere ad valorem, & ad effectum Sacramenti. Et quidem contritionem esse partem intrinsecam huius Sacramenti probavimus supra disp. 12. sect. 2. quod nō impoterit iterum in præsentem repetere. Nunc ergo solum est difficultas, utrum sit pars essentialis: Potest enim esse pars solū integralis intrinseca, qualis est satisfactio.

Non desunt, qui licet ad effectum Sacramenti, hoc est, ad remissionem peccati requirant essentialem contritionem, absque ipsa tamen dicant, consistere totam essentiam huius Sacramenti, sicut etiam in baptismo adultus non iustificabitur absque dolore suorum peccatorum; sine quo tamen recipit totum Sacramentum baptismi. Pro hac sententia afferuntur Ledesma 1. part. 4. q. 3. art. 2. Vega lib. 1. in Trident. c. 15. eam dicit esse communem, Almainus d. 14. quest. 4. Bernardus de Gannaco in impugnationem Gothfredi quodlib. 5. q. 14. imò aliqui addunt, posse aliquem iustificari per hoc Sacramentum susceptum absque vilo dolore, & proposito, si tamen haberet intentionem accipiendi Sacramentum, & non haberet complacentiam actualem in peccatis præteritis, nec propositum committendi aliud. Ita enim videntur loqui Rosella verbo, confessio 2. §. 1. Sylvest. Confessio 1. §. 24. tribuens eandem sententiam Scotto, sed immerito, quia Scotus illo loco, scilicet, d. 14. quest. 4. dist. 16. expressè docet esse inutile hoc Sacramentum sine contritione, vel attritione, imò ipse Sylvest. cum teneat, dolorem esse partem essentialem Sacramenti, non videtur consequenter loqui, dum concedit utile Sacramentum absque vilo dolore, nisi forte intelligat, propterea videtur significare, partem essentialem fore tunc contritionem sequentem post absolutionem, quæ contritio cum absolutione præterita faciet Sacramentum completum, quod tamen ex se apparet absurdum, sicut si diceret, posse confessionem sequentem cum absolutione præterita conficere unum Sacramentum poenitentiæ.

Potest eadem sententia tribui aliis, qui negant dolorem esse partem intrinsecam huius Sacramenti, quos asserit Suarez disp. 20. sect. 3. n. 7. sed ut bene ipse aduertit, ij authores planè non concedunt dari Sacramentum validum absque vilo dolore, imò aliqui eorum id expressè negant, ut Durandus adducit in hoc minis consequenter loquantur.

Vera, & communis Theologorum sententia est, dolorem esse partem essentialem huius Sacramenti, sine qua Sacramentum non subsistit vilo casu. Hæc est S. Thomæ, & aliorum quos congerit, & sequitur Suarez, ubi supra n. 8. & colligitur clarè ex principiis supra positis, quia dolor est pars Sacramenti, ut constat ex definitione Conciliorum, quæ dicunt, contritionem, confessionem, & satisfactionem esse partes materiales huius Sacramenti: sed non potest